



De toekomst van VRAK

Na ongeveer dertig jaar is de werking van Aktie Vredesbelasting (VRAK) bijna stilgevallen. Enerzijds is er geen meerderheid voor het wetsvoorstel van VRAK in het parlement gevonden (www.vredesbelasting.be, rubriek wetsvoorstel) en anderzijds is de rechtsgang, in samenwerking met Jan Hellebaut, door de uitspraak van het Hof van Cassatie ten einde gelopen. Sinds 1983 hebben veel mensen met enthousiasme met VRAK meegewerkt en/of die werking financieel ondersteund.

Toen we in 2008 constateerden dat we het al zeer karige loon van onze deeltijdse medewerker niet meer konden betalen, is VRAK sinds 2009 weer een vrijwilligersorganisatie geworden. Mede daardoor is ons vrijwilligers- en donateursbestand er in de loop van de jaren op achteruit gegaan. De huidige vrijwilligers zijn ondertussen al wat ouder geworden, zijn druk bezig met hun beroeps- of pensioneringsactiviteiten en willen het werk graag delen met, of overlaten aan jongere/nieuwe mensen.

Intussen heeft VRAK, zonder loonkosten en met weinig uitgaven, een mooi bedrag bij elkaar gespaard dank zij de donateurs die trouw hun vaste bijdrage blijven overschrijven.

De tijd is nu gekomen om te overleggen en beslissingen te nemen. Op grond van uw reacties kan er een besluit worden genomen.

Vernieuwing van de werking

Om nieuw leven in de vereniging te blazen of een ander vredesproject op te starten, nodigen we u graag uit op een projectvergadering om een mogelijke doorstart van de activiteiten van VRAK te bespreken, al dan niet in samenwerking met een andere (vredes)beweging. Naast het individuele gewetensbezwaar tegen de militaire bestemming van ons belastinggeld, zouden andere vormen van actie kunnen worden ondernomen. Vreedzame vormen van conflicthantering kunnen worden gepromoot. Een oprichting van een Belgisch Ministerie of Dienst voor de Vrede kan worden nagestreefd. De procedure waarbij gewetensbezwaarde jongeren in bepaalde landen zich vrijkopen van legerdienst om aan hun gewetensnood tegemoet te komen zou internationaal kunnen worden aangeklaagd als een schending van het geweten. (Ook Griekse, Turkse, Cypriotische en andere jongeren in België, gewetensbezwaarden of niet, gebruiken die methode.)

Wilt u graag meedenken over de toekomst van VRAK en wilt u daar ook iets voor doen, laat het ons weten en kom dan naar onze projectvergadering op zaterdag 22 november om 14u. Dit zal doorgaan in Gent in het GEC, Koningin Maria Hendrikaplein 6, 9000 Gent. (Dat ligt pal tegenover het Gentse Sint-Pietersstation.)

Tijdspad

We kijken uit naar uw mening en voorstellen tegen 31 oktober. Wilt u dan ook melden of u op 22 november aanwezig kunt zijn? Uw reacties zijn welkom op vrak@advalvas.be of via de telefoon op het nr. 0499/13.88.55.

Financiën

Tot er meer duidelijkheid is over de toekomst van VRAK willen we u vragen voorlopig geen bijdragen meer te storten. Dank bij voorbaat.

Rechtszaak

Na rijp onderling en internationaal beraad hebben we besloten niet naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) te gaan in de zaak van Jan Hellebaut. Internationaal beroep aantekenen tegen de uitspraak van het Hof van Cassatie (<http://www.vredesbelasting.be>: VRAK-info 2013 nr. 2) heeft niet veel zin:

(a) omdat er bij het EHRM een enorme wachtlijst is en veel zaken worden geseponneerd of onontvankelijk worden verklaard (soms op grond van een eerdere negatieve uitspraak): zie ook de zaak van de Britse Peace Tax Seven op <http://www.vredesbelasting.be>, rubriek VRAK-info, 2009 nr. 2.

(b) en omdat een mogelijks negatieve uitspraak de zaak extra zou bemoeilijken voor de beweging als geheel. Een positieve uitspraak komt er hoogstwaarschijnlijk niet omdat er nergens wetgeving voor het gewetensbezwaar tegen de militaire bestemming van belastinggeld bestaat en ook nog geen gunstige jurisprudentie (precedenten die tot een positieve uitspraak zouden kunnen leiden).

Om positieve jurisprudentie te bewerkstelligen is de Actie Vredesbelasting (VRAK) momenteel in overleg met Conscience and Peace Tax International (CPTI) om eventueel met andere internationale organisaties voort te borduren op gevallen van dienstplicht afkopen ('buy out'). In een aantal landen is het namelijk mogelijk om geen legerdienst te vervullen als men een bepaalde som aan de staat betaalt. Deze afkoping is bv. mogelijk voor Turkse dienstplichtigen en Turkse Koerden (ook zij die in België wonen). Het afkoopbedrag is trouwens enkele jaren geleden enorm verhoogd. Deze afkoping bestaat o.a. in Griekenland, Turkije, Cyprus, Egypte en nog enkele landen in het oostelijke

Middellandse Zeegebied. Griekenland, Turkije en veel landen van de voormalige Sovjetunie zijn lid van de Raad Van Europa en vallen onder het EHRM in Straatsburg. Ook in Zwitserland moet wie voor legerdienst wordt afgekeurd of wie als gewetensbezwaarde wordt erkend, betalen voor zijn vrijstelling.

De meeste jongeren die van deze regeling gebruik maken zijn geen gewetensbezwaarden, maar er zijn zeker ook gewetensbezwaarden bij. Wie op grond van zijn geweten geen fysieke legerdienst kan verrichten (en zich zou kunnen vrijkopen of zich desgevallend heeft vrijgekocht) zou ook kunnen argumenteren dat hij op grond van zijn geweten ook niet financieel kan bijdragen tot het militaire apparaat. Hij zou dan een klacht kunnen indienen tegen die regeling. Zo iemand zou met meer succes naar het EHRM in Straatsburg kunnen stappen. (In 2005 is in Bolivië een gewetensbezwaarde getuige van Jehova vrijgesteld van legerdienst, uitzonderlijk zonder betaling. Maar dat is geen echt gerechtelijk precedent omdat het hier gaat om een minnelijke schikking tussen de Boliviaanse Staat en de gewetensbezwaarde Bustos).

Hebt u suggesties of tips om deze piste verder te onderzoeken, dan zijn die welkom op vrak@advalvas.be of via het GSM-nr. 0499/13.88.55.

Vrede is een keuze

Ook al lijken vrede en oorlog 'er gewoon bij te horen' en zijn heel wat mensen er van overtuigd geraakt dat ons dit gewoon overkomt, toch zijn beide keuzen.

Oorlog wordt door mensen bedacht, voorbereid, ontketend, uitgevochten en beëindigd. Het zijn mensen die er voor kiezen om wapenfabrieken te bouwen, soldaten op te leiden, ten strijde te trekken, wapens te verkopen en wapens in te zetten bij conflicten.

Zo werd in 2012 wereldwijd 1,265 biljoen euro aan militaire uitgaven besteed (1). Dat is 3,46 miljard euro per dag. Dit is ongeveer evenveel als het jaarbudget van de Verenigde Naties voor het werkjaar 2012-2013...(2) en is ongeveer hetzelfde bedrag dat de VN daarnaast gemiddeld nog besteden aan 'peacekeeping' per jaar. Dit laatste wordt in aparte onderhandelingen afgesproken.

Vrede tussen staten, volkeren, groepen en levensbeschouwelijke gemeenschappen vraagt eveneens inzet, planning en middelen, zij het veel minder financiële middelen dan oorlogvoering.

Alles is altijd en overal in kiem aanwezig maar iets kan zich pas manifesteren als de juiste omstandigheden voorhanden zijn. Een evident voorbeeld: een tropische bloem kan groeien en bloeien in het tropisch woud van Congo omdat het er tropisch warm en vochtig is en omdat de samenstelling van de bodem daar geschikt is. De omstandigheden op de Noordpool laten

echter niet toe dat deze bloem daar groeit omdat het er te koud is en omdat het zaad daar in dikke pakken ijs geen geschikte bodem vindt. Ontbreekt één cruciale factor, bv. warmte dan kan de bloem niet groeien.

Zo is het ook met vrede gesteld. Vrede kan enkel daar tot bloei komen waar de geschikte omstandigheden daarvoor gecreëerd worden. Willen we vrede dan moeten we er voor zorgen dat de omstandigheden, de bodem waarop vrede kan groeien geschikt is. Vrede groeit en bloeit waar macht en rijkdom in aannemelijke mate rechtvaardig verdeeld zijn, zelfbeschikking mogelijk is, weinig tot geen wapens circuleren, iedereen in voldoende mate toegang heeft tot goede gezondheidszorgen en sociale voorzieningen, waar er in voldoende mate gelijke kansen zijn op gebied van onderwijs, rechtspraak, werkgelegenheid, sport en cultuur, waar respect voor de eigenheid van ieder individu, groep en levensbeschouwing heersen en waar liefde, mededogen, acceptatie van het anders zijn en vriendelijkheid bloeien.

Vrede groeit, niet door kwaad met kwaad te bestrijden, maar door het goede te versterken. Dit kan men doen door onafhankelijke media, mensenrechten- en vredesactivisten en democratische burgerbewegingen te steunen. Tracht men het kwade te vernietigen met geweldsmiddelen dan dreigt men zelf het kwade te worden. Dat laatste ziet men gebeuren in 'The War on Terror', de strijd tegen 'de as van het kwaad', de praktijken van IS enz. Het komt er eerder op aan de draak in bedwang te houden en hem te begrenzen i.p.v. hem te doden. Dit ziet men in de grote levensbeschouwelijke tradities terugkomen. Zo leest men in de bijbel dat Jezus de duivel niet doodde toen die Hem probeerde te verleiden maar dat Hij hem weerstond, waarop de duivel wegging voor een bepaalde tijd (Lc 4, 1-13).

Zo is het ook met oorlog. Op een plek waar machtsmisbruik, onrecht, uitzichtloosheid, discriminatie, uitbuiting, extreme armoede en onderdrukking heersen en bovendien nog eens veel wapens circuleren, daar zijn de ingrediënten aanwezig voor meer geweld en voor oorlog.

Nemen we nu het Midden-Oosten waar extreem geweld op vele plekken de kop op steekt. Hier liggen zowel interne als externe factoren aan de basis. Enkele interne zijn: onrechtvaardige verdeling van macht (dictaturen, overheersing door een bepaalde bevolkingsgroep), zeer grote kloof tussen arm en rijk, schending van mensenrechten, indoctrinatie, rechteloosheid, onverdraagzaamheid, analfabetisme... Externe factoren zijn o.a. de reeds eeuwenlange bemoeienissen van de koloniale en naburige mogendheden (lukrake indeling van landen, steun aan dictaturen en marionettenregeringen, bewapenen van de elites, voeren van oorlogen), wapenhandel, leugen, het bewust tegen elkaar opzetten van bevolkingsgroepen (het aloude verdeel- en heersprincipe) enz.

In maart 2003 vielen de VSA, GB en de zgn. 'Coalition of the Willing' Irak binnen, vermoordden honderdduizenden mensen en stookten de verschillende bevolkingsgroepen tegen elkaar op met als resultaat een totaal verscheurd, met bloed en van haat doordrenkt land (3). The Global Peace Index (4) liegt er niet om: Irak was in 2007 het gevaarlijkste land van de toen 121 onderzochte landen. Sindsdien staat het land steeds bij de vier onveiligste landen van de wereld. Hier ziet men duidelijk hoe men de omstandigheden voor haat en geweld creëert. Een land waar voor de oorlog Al Qaida niet bestond, is nu voor een groot deel onder controle van Islamitische Staat die vindt dat eerstgenoemde organisatie niet extreem genoeg is. Een vrij welvarend land is

nu verworden tot een plek waar niets ontziend extremisme en haat heersen. De 'War on Terror' heeft de terreur en de terreurdreiging alleen maar verhoogd.

Geen enkel weldenkend en welvoelend mens, ouder, leerkracht of opvoeder zal het in zijn of haar hoofd halen om ruziënde kinderen of volwassenen een wapen in de handen te stoppen. Nochtans is dat wat op grote schaal en voor veel geld wereldwijd gebeurt als er zich ergens een conflict voordoet. De wapenindustrie (de industrie van de dood) draait op volle toeren. Men bewapent de ruziënde mensenkinderen i.p.v. te bemiddelen, elkaar te helpen begrijpen, oplossingen te zoeken en hen te helpen respectvol met elkaar te leren omgaan.

Als we nu terugkeren naar ons uitgangspunt 'Vrede is een keuze', dan is het duidelijk dat bewapening van strijdende partijen enkel olie op het vuur gooit en meer geweld veroorzaakt. Ontwapenen is een betere keuze. Men dient volop in te zetten op bemiddeling en diplomatie. Enkel door alle betrokken partijen, interne en externe, aan tafel te brengen en te zoeken naar een politieke oplossing kan men de oorzaken van een conflict opsporen en aanpakken, zodat alle partijen zich gehoord en gerespecteerd voelen. Enkel dan is duurzame vrede mogelijk.

Bewapening is sowieso een slechte keuze omdat het één van de ingrediënten is in de voedingsbodem van geweld. Het verhoogt niet alleen rechtstreeks de kans tot oorlog, maar ontnemt eveneens de middelen om duurzame vrede te creëren. Ook het bewapenen van landen en partijen in zogenaamde vrede is daarom af te raden en bovendien is het onethisch. Niets garandeert dat partijen die vandaag in vrede leven dat morgen ook nog zullen zijn. Het argument dat wapenproductie moet blijven bestaan omwille van de werkgelegenheid is naast het feit dat het immoreel is tevens een leugen omdat met het geld dat samenlevingen daar aan besteden een veelvoud van banen in de civiele industrie gecreëerd kan worden. Met het bespaarde geld kan de bodem rijp gemaakt worden waarop vrede kan groeien. Ook het argument dat we ons moeten bewapenen voor onze veiligheid is uiteindelijk en op de lange termijn een sinistere grap. Hoe meer wapens er in omloop zijn, hoe onveiliger het is; hoe minder wapens en hoe minder bewapende mensen er rondlopen hoe veiliger het is. Geweld roept meestal tegengeweld op, tenzij men met verlichte óf apathische mensen te doen heeft. Om vrede te bekomen moet men dus ontwapenen, de wapenproductie stilleggen, wapens en wapensystemen ontmantelen en het vrijgekomen geld investeren in het geluk van mensen.

Vrede kan je leren. Alle kennis is aanwezig om conflicten op een geweldloze manier op te lossen. We kunnen er voor kiezen het geld, de tijd, de energie, de grondstoffen en de hersenen die nu in de industrie van de dood worden gepompt, anders te besteden. In plaats van mensen te leren hoe men anderen kan doden, kan men er voor kiezen om hen te leren hoe zichzelf en anderen lief te hebben, conflicten geweldloos op te lossen en geweldloos weerbaar te zijn. Het is allemaal keuze. Men kiest voor levensbevordering of men kiest voor dood, voor verbinding of verwijdering, voor geluk of ongeluk, vast te houden aan vijandbeelden of die los te laten, voor concurrentie of voor coöperatie en het streven naar win-win situaties. Vijanddenken is versleten, kost veel en leidt enkel tot verwijdering en conflict. De wereldgemeenschap van mensen is één familie. I.p.v. elkaar te bestrijden en zelfs naar het leven te staan, is elkaar versterken, elkaar maximaal kansen geven, elkaar steunen de te bewandelen weg.

Een andere belangrijke oorzaak van geweld is de angst voor tekort. Uit die angst ontstaat de begeerte naar steeds meer. Er is genoeg voor iedereen, maar niet voor de hebzucht van mensen. Hebzucht en kortzichtig streven naar eigenbelang liggen aan de basis van veel leed. Er is nood aan evolutie van ikerichtheid (is ook inbegrepen de eigen familie, het eigen volk, het eigen 'ras', de eigen geloofsgemeenschap enz.) naar een collectief bewustzijn (mens, dier, plant, aarde). Er is een verschuiving nodig van de vraag "Wat is goed voor mij?" naar de vraag "Wat is goed voor mij én de ander én het hele ecosysteem?". Het is nodig onszelf en anderen te begrenzen in de egoïstische reflex. Dit doen we met mildheid en vastberadenheid. Niet enkel denken aan de overleving van onszelf (en de onzen), maar van allen en alles op deze aarde.

De mens heeft altijd de keuze:

- ✓ geweld gebruiken of een conflict gewelddoos oplossen
- ✓ bergen geld stoppen in het financieren van geweldmiddelen of geld besteden aan vredeseducatie, civiele conflictoplossing, opleiding van vredeswerkers en bemiddelaars
- ✓ het uitbuiten en opkloppen van conflicten of het de-escaleren ervan
- ✓ oorlogsvoorbereiding of conflictpreventie
- ✓ militaire adviseurs sturen of vredeswerkers die de partijen in conflict dichter bij elkaar brengen
- ✓ militaire scholen financieren of opleidingscentra oprichten voor vredeswerkers.

"Wij kunnen als gewone burgers niets doen", hoor ik soms mensen zeggen. Hier zijn enkele voorbeelden van wat men kan doen. Ons geld kan vrede en welvaart brengen of miserie en pijn. U kunt uw spaargeld aan een ethische bank toevertrouwen waardoor geen cent van u naar de wapenindustrie gaat en niet geïnvesteerd wordt in bedrijven die mensenrechten schenden of in kernenergie. Er bestaan ook ethische beleggingsfondsen. Meer info vindt u op www.fairfin.be.

U kan politici steunen die vrede, verbinding en respect bevorderen i.p.v. in de weg staan. Het aanschrijven en aanspreken van politici ligt ook in de mogelijkheden (5). U kan een vredes-, mensenrechten-, eerlijke handels-, of natuurorganisatie financieel steunen of er als actief lid bij aansluiten. U kan ijveren voor vormen van directe democratie. U kan werken aan uw innerlijke vrede door te mediteren, te schaven aan uw communicatie door bijvoorbeeld het boek Gewelddoos communicatie van M. Rosenberg te lezen en cursus te volgen in gewelddoosheid of verbindende communicatie (6).

Alles hangt met alles samen, alles is met elkaar verbonden. Alles is keuze: oorlog of vrede: wat kiest u?

Jan Hellebaut

- (1) <http://www.sipri.org/yearbook/2013/03>
- (2) <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/buitenland/1.1183636>
- (3) <http://nl.wikipedia.org/wiki/Irakoorlog>
- (4) <http://www.visionofhumanity.org/-/page/indexes/global-peace-index>
- (5) namen en e-mailadressen van de volksvertegenwoordigers:
<http://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=depute&language=nl&cfm=/site/wwwcfm/depute/cvlist.cfm>
- (6) <http://www.cnvc.org> en <http://www.ai-opener.nl>

VRAK – AKtie VRedesbelasting
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

VRAK-rekening: BE28 0011 2812 1720

Tel.: 03/281 68 39; GSM 0499/138855; Fax: 03/281 68 79;
E-mail: vrak@advalvas.be; Website: www.vredesbelasting.be

Lid van



Redactie: Dirk Panhuis en Jan Hellebaut
Opmaak: Bob De Baecke
V.u.: Jan Hellebaut, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem

Wens je de VRAK-info niet meer te ontvangen, stuur dan een mailtje naar vrak@advalvas.be.

oktober 2014